

HJELM, PEHR GUSTAF

**Napoleons graf och Longwood. : Ur en
svensk sjöofficers dagbok under en resa från
Ostindien 1827**

Stockholm
1830

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

17
JELM, P. G.

Sw. Savnl.
Res. Afr.
(B)

4
0

Kungl. biblioteket

0 0000 000035809

b. 46.14.

NAPOLEONS GRAF

och

LONGWOOD.

Ur

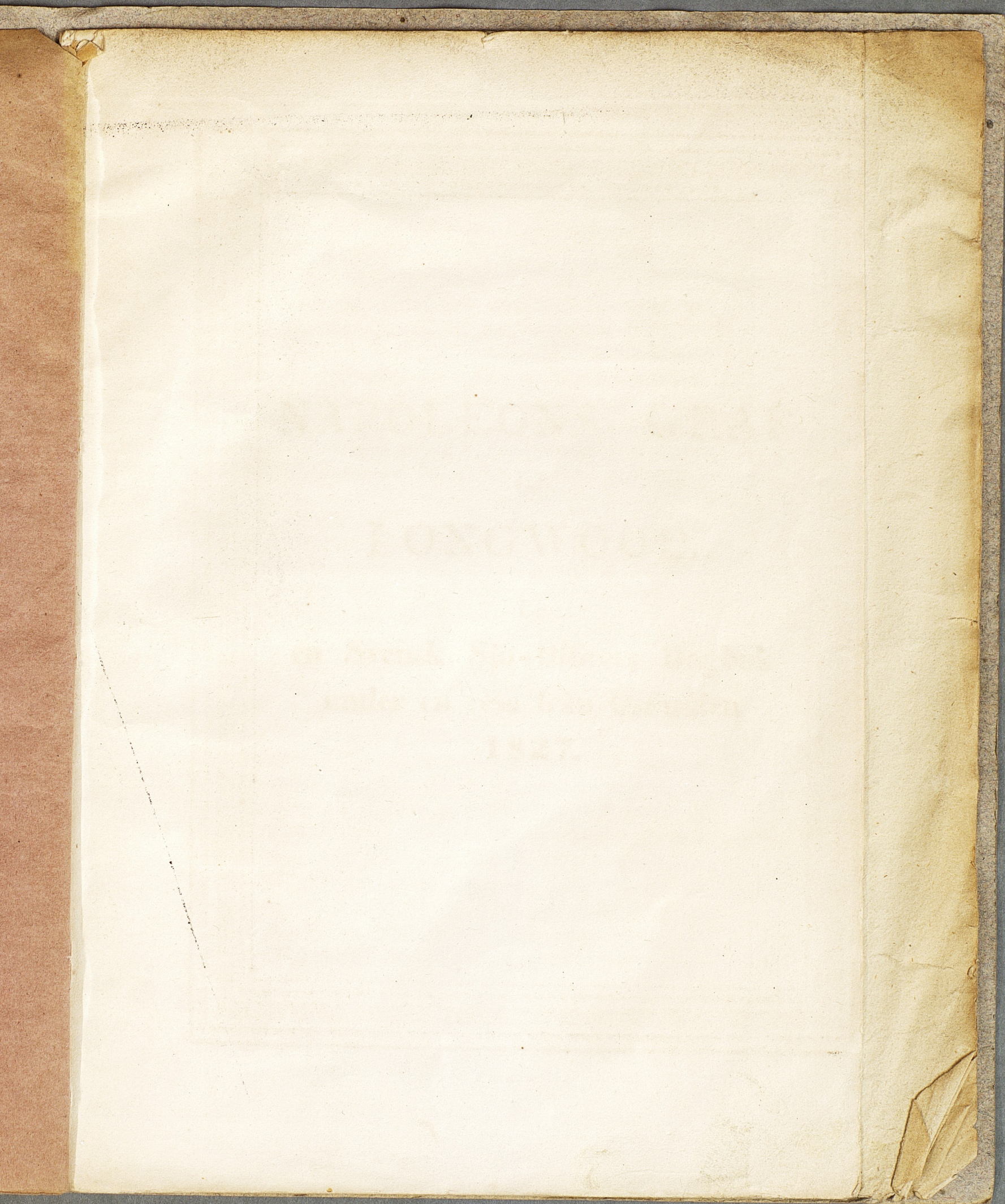
en Svensk Sjö-Officers Dagbok

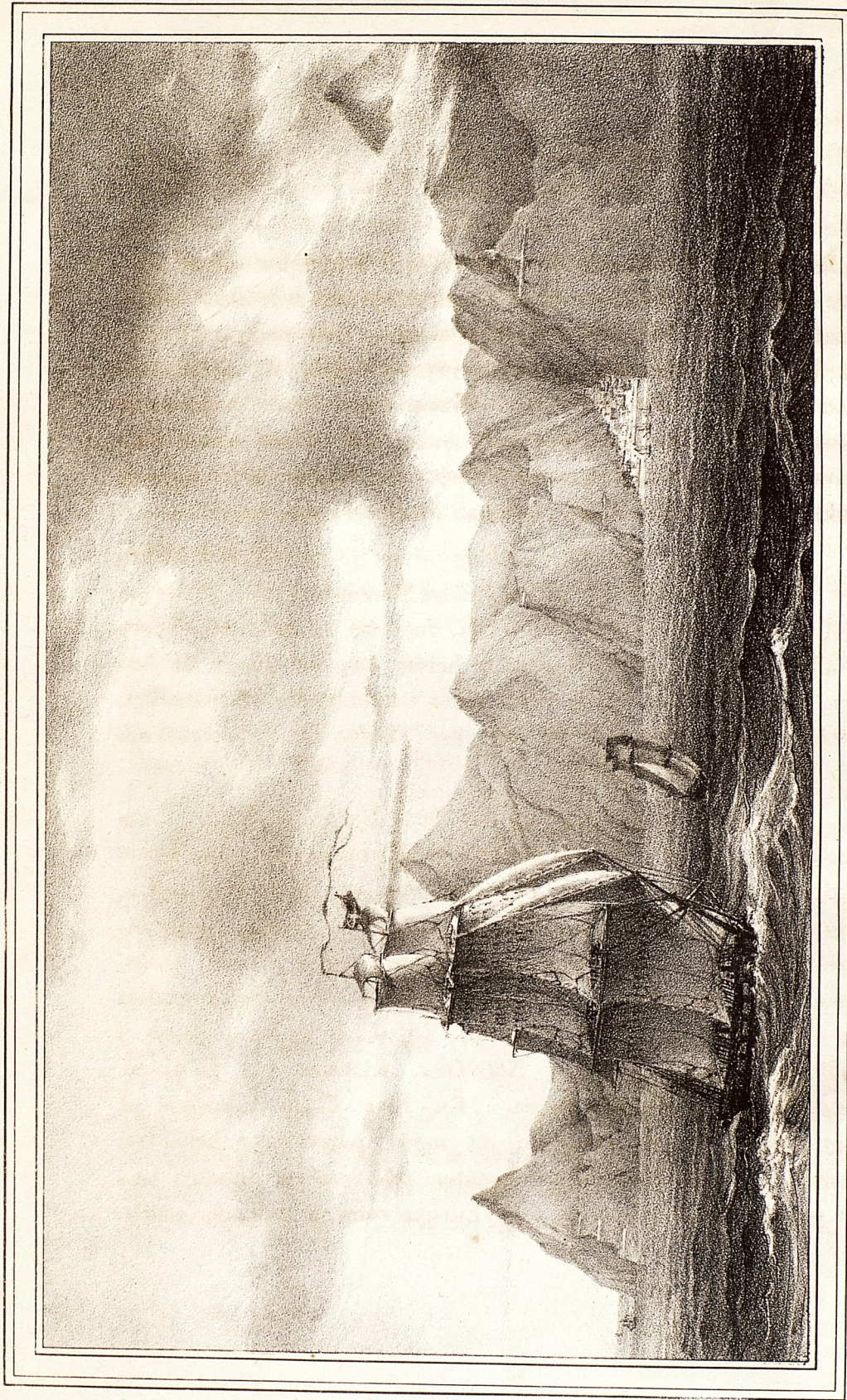
under en resa från Ostindien

1827.

Pehr Gustaf Bjelm.

W. and G. Schickel & Magnusson.

St. Helena med Staden James från norra sidan.

(2)

Det var en stormig höstdag, den sista i September månad, uti den Sydvestra Oceanen. Genom Regnbyarne och den tjocka dimman visade sig, lik en mörk skugga, den resliga Klippön St Helena. Dess lodräta väggar syntes sluta sig i molnen. Dess inskurna vikar och uppå hvarandra vältrade bergmassor framställde en den mest gigantiska syn, och fyllde sinnet med detta slags intryck af stum beundran, som Skaparens förfärande makt, uppenbarad i dessa Naturens kraftyttringar, ingifver.

Efter flera månaders segling öfver de omäteliga Hafsdjupen, emellan Himmel och vatten, mötes Sjömannen med glädje, af sjelfva tankan på en fast hviloplats, vore det än endast för några ögonblick. Från sin ensliga borg helsar han så gerna de kuster, der han åter finner lifvet mera omvexlande och naturligt. Vänligt och välkommet för oss var således äfven Kanonernas dån från St Helenas Fäste.

Vi måste först lägga by vid Öens Nordöstra Udde, i anseende till sin form kallad *Sugarloaf* (Sockertoppen), uti hvars klipp-utholkningar, trenne Batterier, det ena öfver det andra, finnas anlagda. Efter der afgifne svar å de vanliga frågorne, tilläts Skeppet att segla upp på Redden utanför *James Town*. Ankaret fälldes omkring 300 famnar från Stadens landningsplats på 15 famnars djup med lerbotten. Stadens kyrka pejlades i $S28^{\circ}$ Ost, och *Sugarloaf* i $N86^{\circ}$ Ost. Klockan var 5 e. m. Sundhets-visite erhöles genast. En hvit Flagg hissades på Stortoppen, för att utmärka, att ingen quarantine behöfdes, hvarefter straxt tjenstvillige Agenter från staden infunno sig. De senaste underrättelserne från Europa voro sju månader gamla.

James Town, sedd från Redden, har ett pittoreskt utseende. Den ligger uti en dal, emellan höga berg. På stranden framför, uti och ofvanpå bergen som omgifva den, finnas anlagde en mängd Batterier. Också ser man här flera Kanoner än Träd, och största antalet af Stadens innevånare tyckes bestå af Militairen.

S:t Helena var fordom endast en Restaurationsplats för Englands Ostindiefarare, der de försågo sitt behof af vatten, och en del andra proviant-artiklar. Den har nu en märkvärdighet äfven för Historien ett interesse jemväl för Tänkaren Der finnas *Longwood* och *Napoleon's graf*.

Skulle det blifva möjligt att lemna S:t Helena, utan att hafva sett dessa?

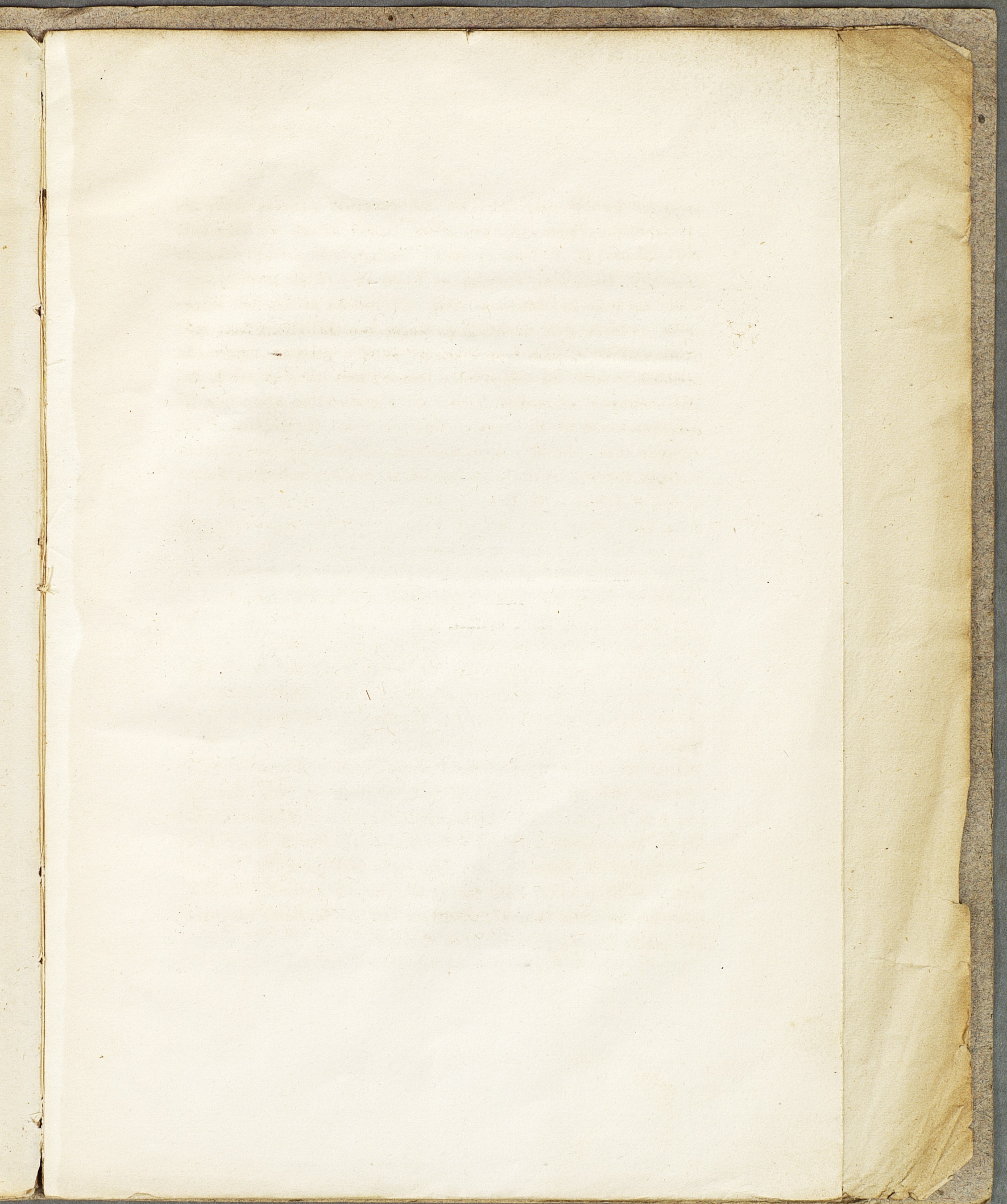
Jag förskaffade mig således Gouverneurens tillåtelse att, under det Skeppet intog sina förnödenheter, jemte några af mina kamrater, göra ett besök vid dessa minnesrika ställen, och vi fingo en Capitaine af Garnizonen till vår Följeslagare.

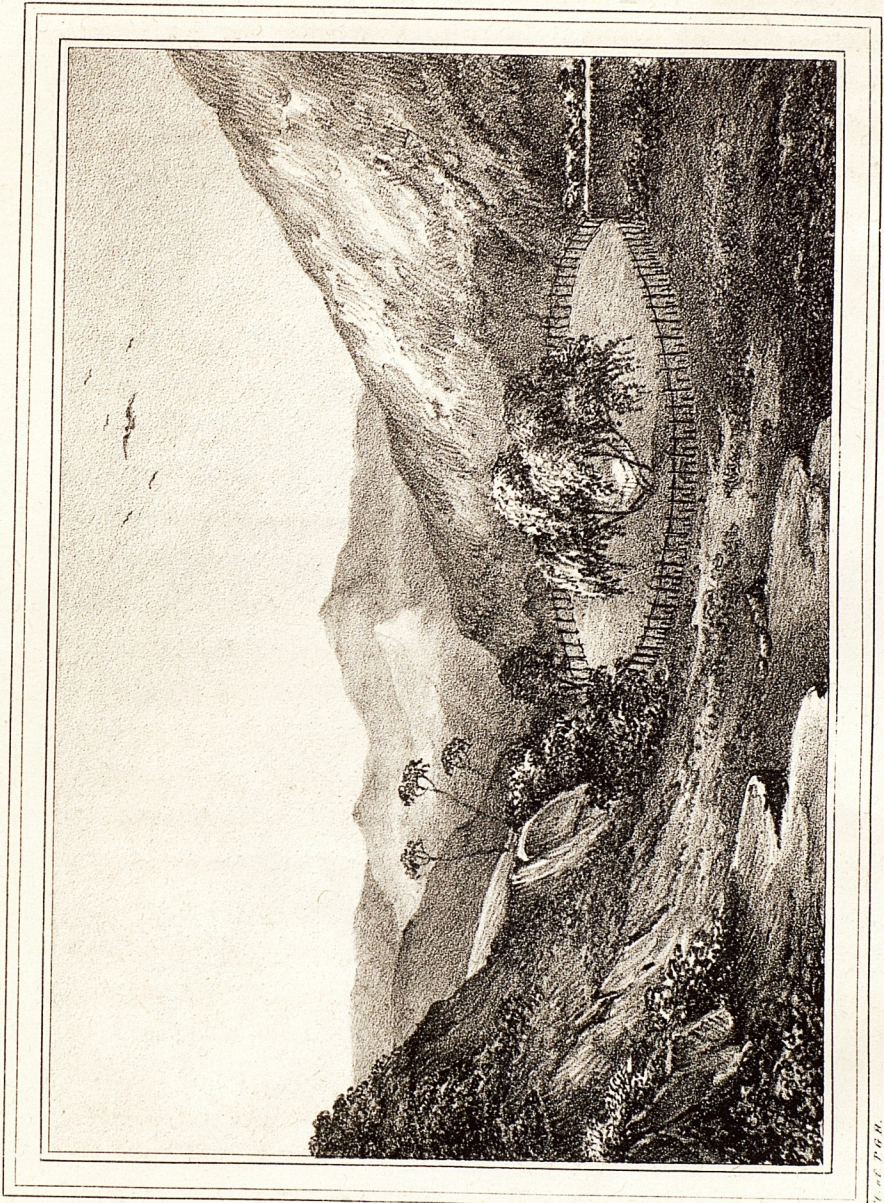
Vi satte oss till häst kl. $\frac{1}{2}$ 8 om morgonen den 1 October. Den väg, vi togo, var uthuggen i zigzag, längs åt den nästan lodräta klippvägg, som bildar den Östra sidan af *James Valley*. Vi avancerade allt högre och högre, och hade snart den täcka dalen med sina reguliera gator, snygga hus och eleganta trädgårdar långt under och bakom oss. *James Valley* fördjupar sig först uti en Sydlig och krökes derefter uti en Sydvestlig direction. Den är öfver allt bebodd och odlad. I den nordliga fonden, sågo vi nu Staden och Redden, som ifrån vår höga station framställde ett ibland de mest imponerande skådespel. När vi förlorade denna däld ur sigte, gick vägen öfver ofruktbara och kala nejder, der ögat tröttnade vid nedrasande sand eller liksom lutande, på hvarandra stapplade, Berglager. Någon gång syntes i djupet af en däld, en och annan koja, eller odlad fläck, men i allmänhet företedde trakten under $2\frac{1}{2}$ Engelska Mil, en

charakter af råhet och oordning, som, oaktadt alla sina afbrott, från omätliga höjder till förfärliga brådjud, likväl icke försatte sinnet i någon lifligare känsla. Denna vilda Natur fortfor till dess vi hunno $\frac{1}{4}$ Engelsk mil från det första målet för vår ridt. — Vi befunno oss då på Östra sidan af en med småskog bevuxen betydligare höjd, och tog af på en sluttande gångstig, som leder ned till en dal, hvars Södra fond framter en af naturliga terrasser med allt mindre och mindre halfcirklar bildad Amfitheater. Lågst uti den ligger en äfven af Naturen jemnad, med ett trädstaket kringstängd, gräsbevuxen jordplan, uti hvars center man ser trenne, med en simpel huggen stenkarm hopfogade, släta stenar, inneslutne af ett jernstaket. Fem Tärpilar hänga i en sorgligt lutande ställning deröfver och omskugga platsen med sina glesa, föga löfrika grenar.

Och detta är *Napoleon's* graf! Hvilka hjälteminnen sväfva ej derkring! Men också hvilka dystra betraktelser öfver lifvets omvexlingar! Hvad var Napoleon? Har Samtiden löst hela problemet af hans tillvarelse? Eller framstår han icke ännu för Tanken, såsom en af dessa underbara Män, hvilka vi fåfängt söka att uppskatta uti den skala, hvarefter Menniskovärde och Menniskostorhet i allmänhet mätas? Eller var det väl en blott mensklig, en blott tillfällig kraft, som vågade fatta spiran öfver snart sagdt en hel verldsdel, och som med jettestyrka förde den, under femtedelen af ett sekel? Nej svarar jag; då jag, med en beundrande blick, skådar tillbaka på den Hjeltens lif, hvars stoft gömmes af denna sten. Må de lumpna Smädarena nedsätta hans storverk; må de kalla hans segrar för blotta lyckans gunstbevis, och tillskrifva honom sjelf — endast hans olyckor; må de söka ändamålet för hvar och en af hans hjelte-handlingar, för hela hans kraftfulla lif, uti tillfredsställandet af en omättlig ärlust, ett sanslöst herrskarebegär, en despotisk vilja; må de säga

att han, för sig sjelf, föraktat och uppoffrat menskligheten; ja må de dömma honom förtjent af sin landsflykt och sitt lidande! För mig är han i detta ögonblick endast *den Store, väldige Napoleon*; Han, som, ännu såsom Frankrikes *förste Medborgare*, höjde det utur Revolutionens grus, till spetsen af ära och anseende, ordnade dess författning, Lagar och Religionsfrihet; på hvars vink en million tappre krigare sattes i rörelse; som med Romersk stolthet tog och skänkte kronor; som till *Vasaller* hade idel *Konungar* och endast *Hjeltar* till *Vänner*; som krossade den sista qvarlefvän af Påfvevälde; och som, om än förbländad af sin egen makt, likväl genom sina krig och sin despotism, lärde Europas Regeringar att känna värdet af Freden, och dess Folk, värdet af Friheten. — Och var han icke af Försynen utsedd till dessa värf? Hvem hade förmått dämpa Revolutionens häftiga våld, om icke Han, som var starkare än Revolutionen? Hvem hade vågat afskudda oket af dessa, hos Folken inrotade superstitiösa vördnadsbegrepp för "gamla" Dynastier och "gamla" former, om icke denne Seklets Man, hvilken sjelf skapade sitt "Majestät" och befastade det? Eller var icke *Hans* despotism, Snillet och de öfverlägsna Egenskapernas? Hvilken omätlig skillnad fanns icke redan här, från det häfdvundna godtycke, som utöfvades äfven af den krönte Medelmåttan och Uselheten? Och förtjenar icke Napoleon endast derigenom ett stort namn, bland den *Nya Tidens* Härolder? Männe icke Europa behöfde denna starkare väckelse, för att rätt inse nödvändigheten att en gång göra sig löst från Despot-tvånget, Adels-privilegiernas och Stånds-skillnadernes förnedrande inflytande? Fordrades icke dertill denna djupare känsla af Lidande, som Napoleons Maktspråk lät Folken erfara? Hvilken vigtig Rôle var då icke honom anvisad i Verldshändelsernas stora Drama? och hvem kan väl beräkna, på hvilken punkt Europa nu stått *utom* Honom?

T. des Epithèses & M. de la...

Napoleonus graf.

M. de P. H. H.

Och här i dessa dystra skuggor, hvilat då denne ovanlige man! På en vulcanisk klippa, uppkästad utur Oceanens omätliga sköte, skulle Hjelten sluta sina dagar, skiljd från sin makt, sitt Frankrikes tacksamhet, sin Gemåls ömhet, och sin Sons barnsliga kärlek. — Här på denna trädstam, hvaremot jag nu lutar mig, satt Han för några få år sedan, förlorad i känslan af lifvets betydelse, med ögat vänt nedåt den melankoliskt mörka dalen, eller åt de dystra nejder, som deromkring tröttande sträckte sig framför honom.

Den våldsamma känslan aftvingade mig en tår. — — Jag skyndade att dricka af den bredvid liggande källan, derutur Napoleon plögade taga sig förfriskning; hopsamlade några blad och qvistar af träden, gjorde en hastig teckning af stället, och, nästan underbart drömmande, steg jag derefter till häst för att begifva mig till Longwood.

Afståndet från Napoleon's graf till Longwood utgör 2 Engelska mil. Vuerne äro derunder mera omvexlande. *Dianas* märkvärdigt höga bergspets passerades på icke lång distance; den låg insvept i tjocka dimmor och syntes ej, ehuru belägen endast vid pass 500 fot högre än den väg på hvilken vi färdades. En häftig och kall blåst besvärade oss på dessa högder, under det att dimm-molnen, hvarigenom vi gjorde oss väg, borttogo utsigten. Vår följeslagare kallade det likväl en "vacker dag." — Det undföll mig härvid en suck, då jag föreställde mig Napoleon förflyttad från Frankrikes och Italiens klara himmel, till denna jemt drypande och fugtiga luft.

Longwood ligger på en jemnt afrundad högd. Vägen dit kröker sig från Vester uti en halfcirkel, längs åt brädden af ett brådjun, nedom hvilket en dal är belägen, der man ser några

täcka hus och odlingar. Longwoods område börjar helt nära denna précipice, och är inneslutet af ett lågt trästaket. En grind, vid sidan af en usel koja, bildar ingången till en irregulier allé af små glest planterade Gummiträd, hvilkas fula stammar och form voro föga imponerande. Genom denna allé kommer man in på en fyrkantig af byggnader omgifven gård. Detta är gamla *Longwood*. Gården var högst oren, samt uppfylld af svin och andra kreatur. Kejsarens boningsrum voro nu förvandlade till uthus. Till höger om ingången andades pusten uti en ömklig smedja. — Vi inträdde på en annan sida genom en dörr, försedd med en vanlig kläpphasp, uti ett temligen stort rum, hvars golf var öfverhöljdt med tröskhalm och bås. — Det hade varit Napoleon's *Matsal*. — Till venster deri var ingången till ett litet med 2:ne fenster försedt, men illa upplyst rum, som nu till hälften upptogs af ett kuggjul till en tröskmachin, hvars slamrande förorsakade en olidlig känsla. — Här *dog* Napoleon. — Ifrån detta rum fördes vi in uti ett annat, upplyst af 3:ne fenster på hvar sin sida. — Det var ej stort, och hade varit Napoleons *förmak*. — Tvenne glasdörrar ledde ut till en altan. — Här vistades Napoleon sin mesta tid; här mottog han sina besök; här författades hans Memoirer. Utsigten från detta rum syntes stel och obehaglig. Några träd, planterade om hvarandra på en eljest kal backe visade, straxt utanför fenstren, spår efter en obetydlig trädgård, som nu var helt och hållet förstörd. Längre bort sågs en jemnt sjunkande dal, uti hvilken man knappt varseblef någon vegetation. Till venster derom var en mindre sluttning, hvarpå några Gummiträd stodo i en efter passadvinden alltid åt samma håll lutande vaggning. På längre afstånd, nästan midt för huset, reste sig den mörka och ruggiga *Barns* höga bergspets, till höger hvarom Hafvet syntes uti en dyster och tjock dimma. Åt Söder såg man couperade trakter, af nakna höjder och obebodda ofruktba-

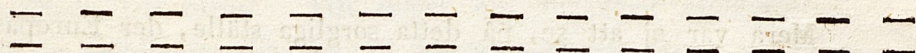
ra dalar. — Hvilken jemförelse tänkte jag för Honom, som varit van att från Tuillerierna njuta af den herrliga vûen öfver Champ de Mars och Champs Elysées!

Detta Napoleon's fordna förmak hade ännu qvar en enda bit af tapeten. — Jag bemäktigade mig den, hastade genom de först beskrifna rummen, och fördes slutligen in i Kejsarens Sängkammare, ett högt och rymligt rum, som man nu förvandlat till ett häststall.

Mera var ej att se, på detta sorgliga ställe, der Europas forodne Beherrskare tillbragt de sista mest lidelsefulla dock måhända de för honom lärrikaste åren af sin märkvärdiga lefnad. — Man läse *Las Cases*, och man läse, att hos Napoleon känna icke blott Statsmannen och Hjeltten, utan äfven *Menniskan*. — Är det då sannt, som Skalden säger, att den Store Anden "verkar blindt som Ödet vill?" Är det sannt, att först då denna verksamhet blifvit af Ödet hämmad, mannen erfarer den verkliga betydelsen af hvad han velat och uträttat — och låter sin tanka sansad hvila öfver det förflutna — och bildar inom sig den inre storhet, som icke kan frånryckas honom af Ödet sjelft. — Och hvad vore väl summan af dessa Historiens vexlande, ofta med ögonblicket försvinnande, fenomen, om vi icke uppfattade dem i något evigt, oföränderligt förhållande till hvad som ej försvinner? — Man kunde då fritt förfölja Napoleon, man kunde göra sig en fröjd af att håna, förödmjuka och pina honom! Blifve sådant värdigt det eljest så stolta England, som, för att mätta sitt Hat, glömde hvad det var skyldigt sin Ära! — Men Hans minne kunde man ej mördas. — Det skall lefva, så länge menskligheten ännu eger känsla för Snille och Hjeltekraft. Och sedan alla tidens passioner tystnat, skall det måhända uppgå i ett klarare ljus för framtidens öga, *hvad Napoleon betydde*.

Upplifvad af denna tanka, återhemtade jag mig något från det vemod, som bemäktigat sig min själ. — Med ett visst förakt besåg jag *Nya Longwood*. Uti all sin prakt står det tomt och öde. Man finner ej der hvad man söker på *S:t Helena* hägkomster efter den *Store Napoleon*.

Eftermiddagen kl. 5, voro vi åter om bord. Ankaret lyftades, och snart låg *S:t Helena* i Nattens Slöja. För min fantasi kommer det länge att framstå i klara, glänsande färger.

STOCKHOLM.

Tryckt hos J. HÖRBERG, 1830.

N 30° 40' W

N 60° 30' W

N 80° W

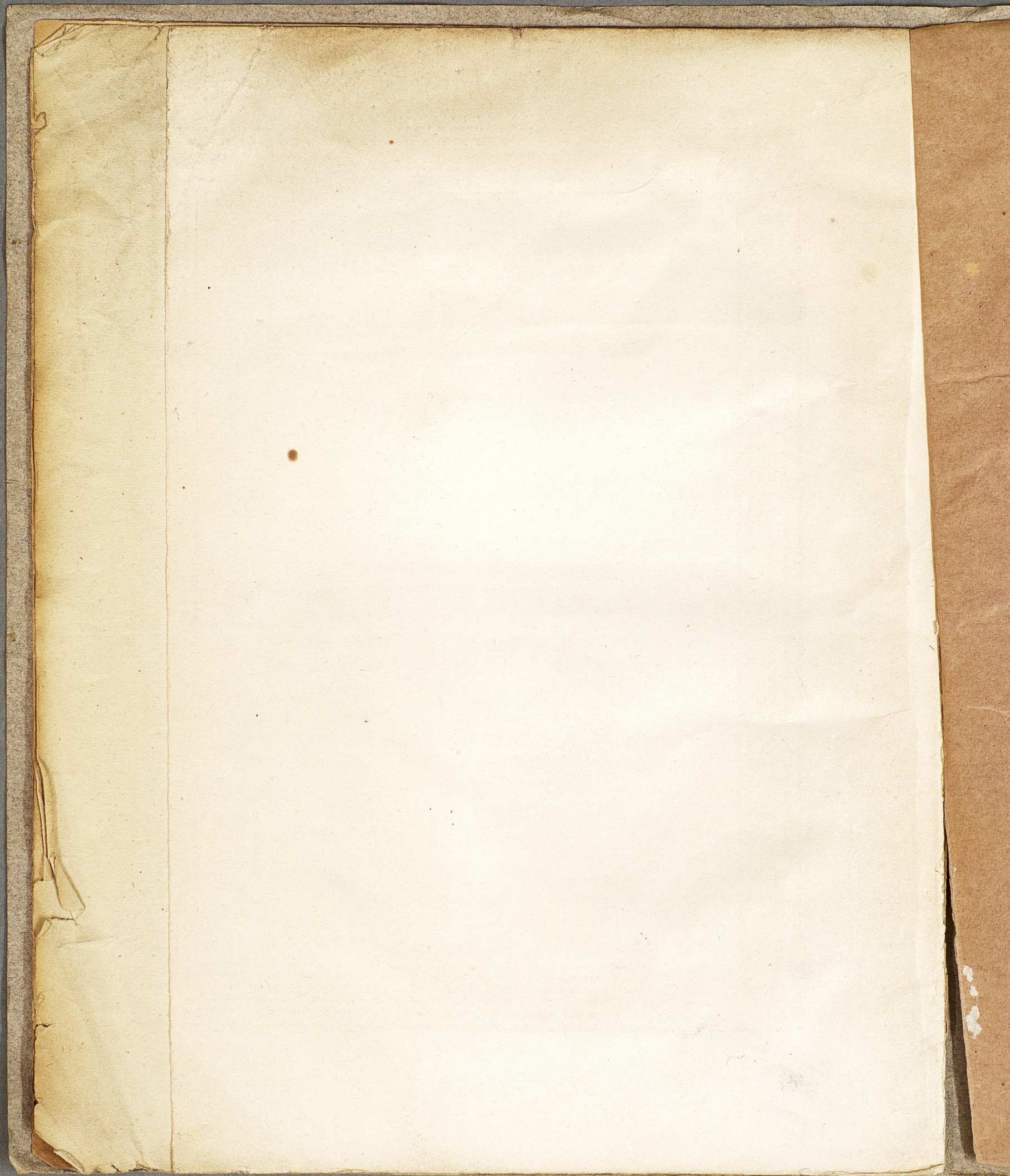

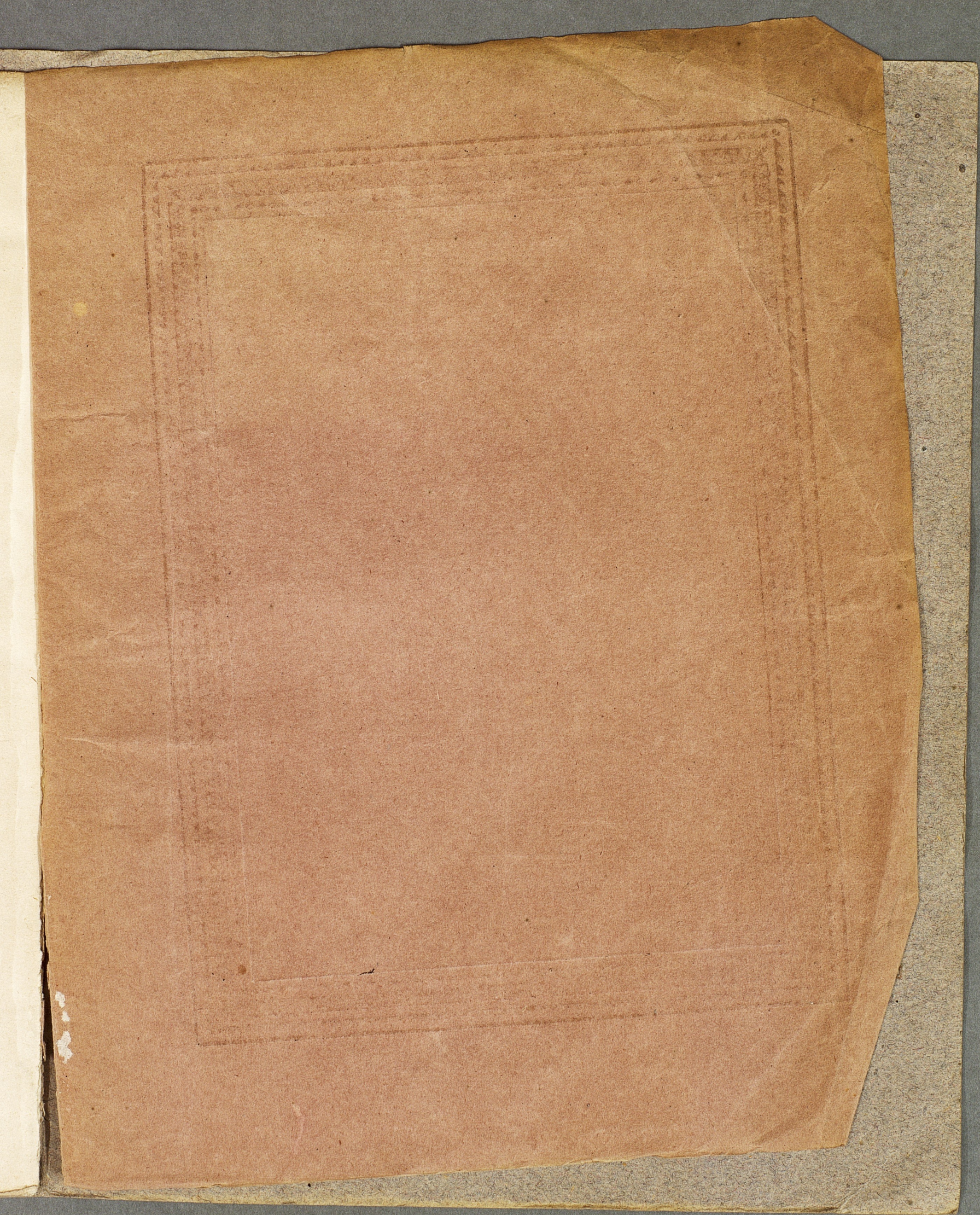
N 90° W

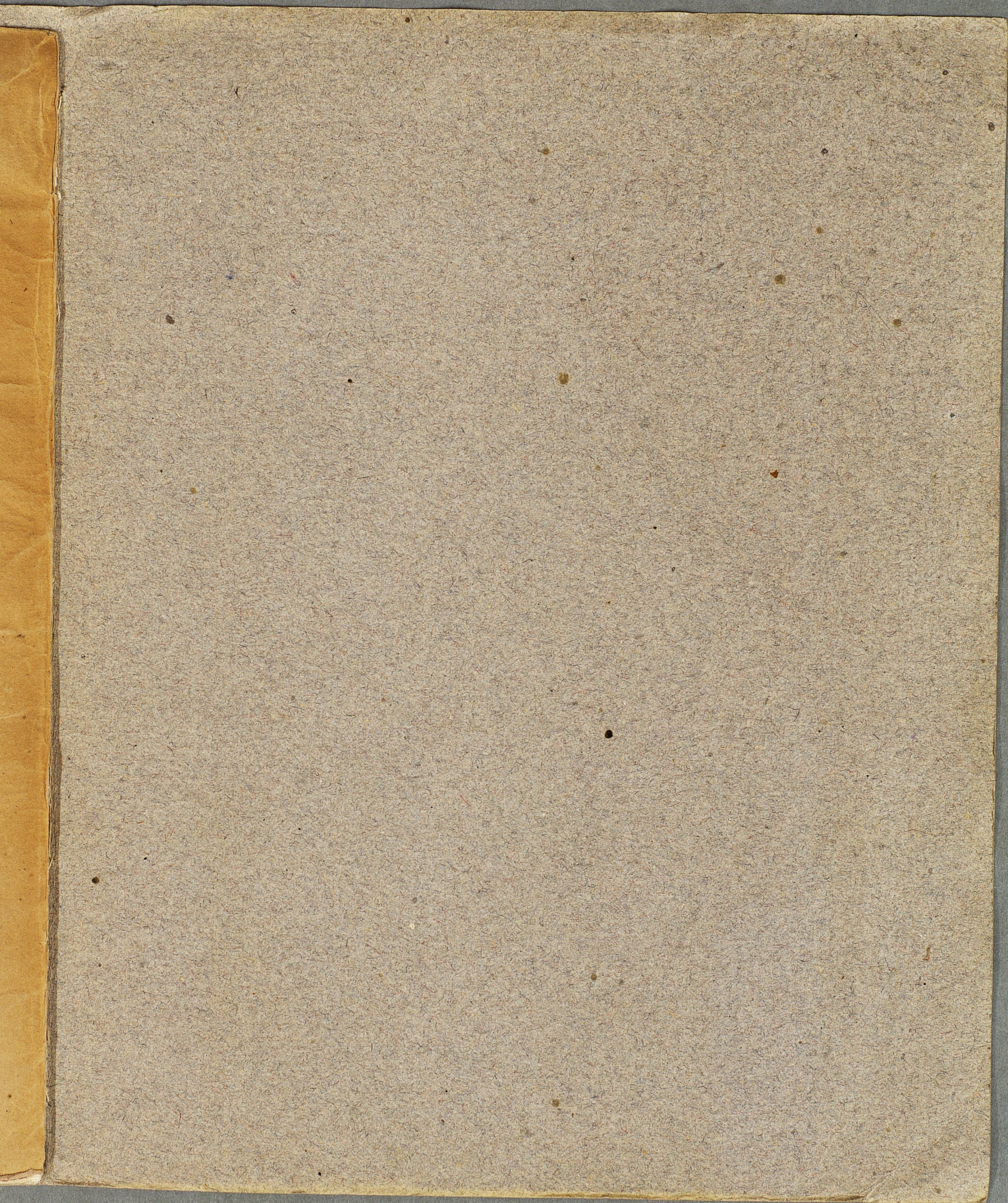
Ref. of P. 6 H.

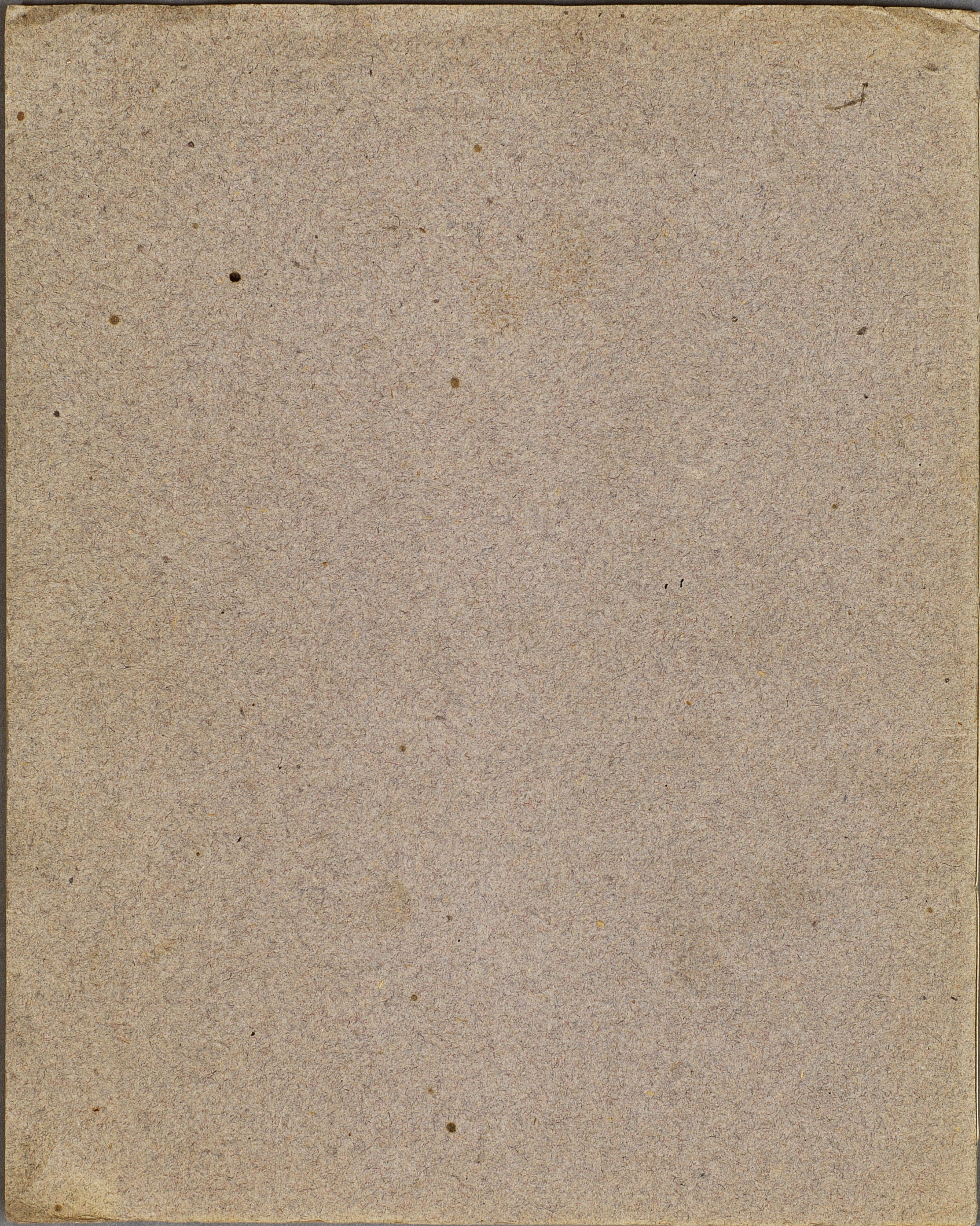
Fortninger of St. Helena.

www.books2ebooks.eu